

Særtrykk av Norsk Geografisk Tidsskrift, Bind II, Hefte 3-4, 1928

O. J. BROCH, E. FJELD og A. HØYGAARD

**PÅ SKI OVER DEN
SYDØSTLIGE DEL
AV SPITSBERGEN**

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S - OSLO

PA SKI OVER DEN SYDØSTLIGE DEL
AV SPITSBERGEN

Av O. J. BROCH, EYVIND FJELD og ARNE HØYGAARD

Innledning.

Forfatterne herav foretok sommeren 1928 en ekspedisjon gjennom de sydøstlige strøk av Vest-Spitsbergen. Turen gikk fra Van Keulen Bay til Hornsund og herfra nordover den østlige del av landet med Kings Bay som mål. Men på Plaine Lomonossov måtte vi, da to av oss plutselig blev totalt sneblinde, søke ned mot Tempelfjorden. Herfra kom vi oss til Longyearbyen.

De av oss bereiste områder hører til de minst kjente på Spitsbergen. Kartene her er dels meget dårlige, dels mangler der helt karter. Av ekspedisjoner som tidligere har arbeidet i disse strøk med kartlegging kan nevnes:

I 1890 gikk Gustaf Nordenskiöld fra Hornsund til Recherche Bay i Klokkefjorden (Bellsund). I 1896 gjorde Sir Martin Conway sin berømte »First crossing of Spitsbergen« fra Sassendalen over Ivory Glacier til Agardh Bay. Vinteren 1899—1900 overvintret Den Russiske Gradmålingsekspedisjon ved Hornsund og foretok vidløftige turer sydover og østover. Samme ekspedisjon gikk fra de indre armer av Isfjorden over til Østkysten. Kartene fra disse ekspedisjoner er utgitt av Wassiliew i 1925. Filchner og Phillip drog fra Post Glacier til Østkysten i 1910. I 1913 gikk schweizeren Hermann Stoll fra Braganza Bay (Sveagruvan) til Agardh Bay. Somrene 1918 til 1920 arbeidet De Norske Svalbardekspedisjoner i Hornsundegnen, mellom Hornsund og Sørkapp og mellom Hornsund og Klokkefjorden.

Av denne korte oversikt fremgår at den sydøstlige del av Spitsbergen, strekningen mellom Sassendalen i nord og Hornbreen i syd, er blitt stedmoderlig behandlet av kartleggerne. Disse har for-

trinsvis arbeidet i den vestre del av Spitsbergen og i de strøk av landet som står i relasjon til kullforekomstene og har her tegnet gode karter. Sett ut fra et praktisk synspunkt er jo denne fremgangsmåte lett forståelig, idet det først og fremst må skaffes karter der hvor folk ferdes, mens de øde sydøstlige trakter kommer i annen rekke.

Men i den nærmeste fremtid skal kanskje også disse deler av landet kartlegges, og da kan en beskrivelse av de breer og overganger som blev fulgt av undertegnede under den tur som blev foretatt av oss i sommer komme til nytte. Senere ekspedisjoner kan sikkert spare meget tid ved å sette sig inn i disse ting, idet vi ofte selv funderte meget før vi kunde orientere oss.

Det er ikke så lett å gi en fyldestgjørende utredning over hvad som egentlig var drivmomentet til denne tur, men det er jo et kjent fenomen at hvite flekker på kartet er for enkelte mennesker som røde kluter for okser. Muligens var det et slikt okseinstinkt som drev oss av gårde. Det er ikke så godt å si, men sikkert er det at det var også en hel del andre lyster, hvoriblandt eventyrlysten spilte en dominerende rolle i komplekset. Men at det ikke var et løst og umodent innfall bevises vel derav at ekspedisjonen var planlagt allerede for to år siden og at den blev gjennomført med held. Men som videnskapelig kan ekspedisjonen neppe benevnes. Dertil hadde den altfor meget karakter av å være en sportsprestasjon.

Forberedelser.

Først våren 1928 tok våre planer fast form og vi henvendte oss til dosent Hoel og søkte hans bistand. Hoels velvillige råd, hans hjelp med å skaffe oss karter og en skikjelke til turen m. v. har vært oss til uvurderlig nytte og vi tillater oss på denne måte å si ham vår beste takk. Vi skal samtidig få lov å takke de firmaer som ved gaver eller imøtekommenhet på annen måte bidrog til å holde turens omkostninger på et rimelig nivå, nemlig Fellesslagteriet, J. L. Nerlien, Østbyes skifabrikk, O. Mustad & Sønn samt Freia Chokolade Fabrikk. Likeså retter vi vår takk til Kjødens rederi som skaffet oss fri overfart til Norge på hjemturen.

Professor Nansen har sagt at en ekspedisjons heldige fullførelse står og faller med forberedelsene. Dette høres jo banalt ut, men vi la oss det allikevel på hjertet. De minste detaljer i vår utrustning var uttenkt på forhånd. Vi regnet ut hvor mange kalorier vi behøvde,

hvor meget petroleum vi kunne brenne hver dag o. s. v. Nesten alt mulig hadde vi reservedeler til. Men vi bommet på én ting. To av oss hadde nemlig saueskinnsposer, mens bare en hadde rensdyrpose. Saueskinnsposene viste en mirakuløs evne til å opsupe fuktighet fra omgivelsene, og på slutten av turen gjorde de fortrinlig tjeneste som »kolde omslag«. Aldri skal noen levende makt på jord tvinge oss på tur i arktiske egne med saueskinnsposer. Dertil har vi vårt liv for kjært.

Geværet brukte vi lite. Det var bare som forsvar mot eventuelle nesevise bjørner vi hadde det.

Proviant.

Som medisinske studenter tok vi provianteringsspørsmålet, også dets mere teoretiske sider, op til en ganske inngående drøftelse.

Det var oss ganske umulig å skaffe pemmikan til veie. Istedet brukte vi Fællesslagteriets »Jæger- og Skiløperproviant«. Den var meget velsmakende når den blev opvarmet med vann og vi blev ikke lei av den, men når man tar i betraktning at selve blikkboksen veier 100 g og innholdet 300 g, hvorav 56 0/0 er vann, forståes at den ikke egner sig til så lange turer. De 120 bokser vi hadde med oss veiet 48 kg. Herav var altså kun ca. 15 kg næringsstoffer. Hadde vi hatt pemmikan, kunde vi redusert vår pakning med ca. 30 kg. Det er forresten en gammel og velkjent sak at på sledeekspedisjoner er det slett økonomi å bruke almindelig hermetikk. Spesielt var det det for oss som ikke brukte hunder men trakk den 300 kg tunge slede selv.

Det spørsmål som var mest aktuelt for oss under våre proviantberegninger var følgende: Hvor stor energiomsetning har en mann som 8 til 10 timer daglig trekker en slede ved en middeltemperatur på ca. \div 5 grader? Våre lærebøker gav oss intet svar. Vi fant bare i Starlings fysiologi at skreddere behøvde 2500 kalorier, malere 3250, stenarbeidere 4400, tømmerhuggere 5000 o. s. v., men det stod ingen ting om skiløpere.

Professor Torup mener at 4000 kalorier er tilstrekkelig for polarfarere i skinnklær. Vi kom til det resultat at samme energimengde passet for oss. Våre teoretiske overveielser førte oss ikke dit hen, men rent empirisk har vi sluttet oss til det på grunnlag av tidligere turer. Formodentlig har vår ernæring under turen nøiaktig dekket

behovet, for vi la merke til, at så snart som vi frøs mere enn sedvanlig, følte vi sulten nage oss. På slutten av turen øket vi dagsrasjonene med en kjeks, noe mere sukker og smør. Denne økning i energimengden på ca. 300 kalorier gjorde at vi til tross for de enorme strabasser på slutten av turen holdt det gående uten å føle sulten så meget som tidligere.

Det hitsettes en tabell over den proviant som vi brukte de siste tre uker. Denne ernæring skulde være tilstrekkelig. De første tre uker var rasjonene kanskje noe knappe.

Proviantliste for en mann pr. dag.

Ved start (kl. 8 em.)

4 kopper kakaoblanding (sammensatt etter volumforholdet: 1 del kakao, 2 deler tørrmelk, 2 deler sukker). En spiseskje i hver kopp.	} 30,5 g eggehvite 78,5 g fett 180 g kullhydrater <hr/> Tils. 1593 kalorier
55 g havregryn (en neve).	
25 g sukker (en spiseskje).	
4 militærkjeks (à 35 g.).	
60 g flesk.	
40 g margarin.	

Underveis (kl. 2 natt).

41,7 g kokechokolade ($\frac{1}{3}$ plate).	} 12 g eggehvite 36 g fett 91 g kullhydrater <hr/> Tils. 757 kalorier
3 militærkjeks.	
30 g margarin.	

Ved marsjens slutt (kl. 8 fm.)

1 boks »Jæger og Skiløperproviant« (300 g).	} 49 g eggehvite 85 g fett 81 g kullhydrater <hr/> Tils. 1733 kalorier
2 militærkjeks.	
20 g margarin.	
40 g makaroni el. tørrede grønnsaker	
50 g tørret frukt (epler, stenløse svsker, aprikoser).	
35 g tørrmelk.	
25 g sukker (en spiseskje).	

Vi brukte altså pr. dag:

91,5 g eggehvite
 199,5 g fett
 452 g kullhydrater.

Den samlede energitilførsel: 4083 kalorier.

Rent erfaringsmessig er vi altså kommet til følgende forhold mellom henholdsvis eggehvite, fett og kullhydrater: 1—2—4¹/₂. Dette forhold er meget hensiktsmessig.

Hver mann brukte pr. dag (iberegnet boksenes vekt) 1250 g.

Turen.

I Tromsø traff vi en ishavskipper ved navn Victor Arnesen. Hans skute bar det flotte navn »Blue Jacquet«. Skipper Arnesen viste sig å være en meget grei mann som vi snart blev enig med. For kr. 500,00 var han villig til å sette oss op på Sørkapplandet et sted. Da det viste sig å være umulig å komme inn til Keilhauneset og Hornsund for is, fulgte vi iskanten nordover, og fant en råk som førte inn til Klokkefjorden. Da vinden var vestlig og temmelig sterk, våget ikke skipperen å bruke den landråk som frembød sig sydover, idet han fryktet for at isen skulde sperre ham tilbakeveien. Mannskapet var forøvrig ikke synderlig begeistret over at han kastet bort så meget tid; de mente at han forsømt fangsten.

Omsider blev vi da satt op på fast iskant ved Kapp Ahlstrand i Klokkefjorden. Fjordisen lå jevn som et stuegulv, men det snedde, så føret var tungt. Det var med stor spenning vi la oss i selene og rykket til, for ingen av oss hadde tidligere forsøkt om det i det hele tat gikk an å trekke så meget som 300 kg. Til å begynne med kom vi ikke av flekken. Imidlertid blåste det en sterk kuling fra vest, så flak etter flak løsnet fra iskanten. Vi fryktet for at det skulde brette ut et flak der hvor vi befant oss, og anspente oss derfor til det yderste. Endelig fikk vi sleden løs, og innover bar det. Teltet blev heist op som seil. På den måten kom vi allerede den første aften 20 kilometer. Dette var den 12. juni. Den følgende dag hadde vi stadig uhell med oss, sleden veltet rett som det var, og vi måtte gang på gang lesse av den og bære kolli for kolli over brede bekker. Det var en forferdelig bommert av oss at vi ikke holdt oss til midten av fjorden, for på sydsiden, hvor vi var, kom Penckbreen ned og fra den løp talrike store og små bekker utover isen. Den dag kom vi bare 2 km.

Den 14. trakk vi i to vendinger opover den sydlige del av Nathorst Glacier. Her var det nesten ikke sprekker, og stigningen var ganske ubetydelig — et ideelt utgangspunkt for en ekspedisjon. Den nordlige del av brefronten var steil og ubestigelig.

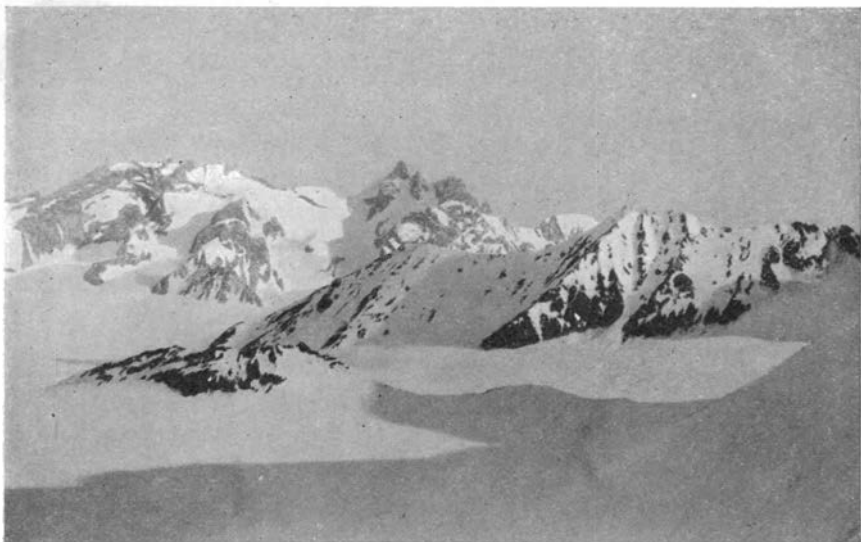

Fig. 2. Hornsundtind sett fra det skar som vi benyttet over fjellkjeden øst for Vallée Moyenne. Breen til venstre er Vallée Moyenne. .
Fot. Fjeld 18. juni 1928.

3 km oppe på breen la vi ut et depot etter alle kunstens regler, og drog med 14 dagers proviant sydover.

15. juni satte vi kursen mot et skar som vi syntes så lavt og fint ut. Dette skar ligger mellom Biela Blancs på en rett linje som trekkes gjennom åpningen av Steenstrups dal i retningen S 35° O. Det tok oss akkurat 12 timer å nå dit, men vi hadde for det meste elendig føre, enten tung, våt nysne eller lett, tørr fokksne, som heftet sig fast til nysølvmeiene. På denne del av turen fant vi ut at det var lurest å gå om natten og sove om dagen. Det viste sig å være et rent Columbi egg vi hadde opdaget; for når det var klarvær, var sneen sørpande tung om dagen, mens det om natten var det delikateste skareføre.

17. juni trakk vi gjennom skaret mellom Biela Blancs. Overgangen var meget lav, og sikkert den eneste brukbare. Mot syd åpnedes nye perspektiver for vårt blikk. Vi hadde den ca. 5 mil lange og ca. 1 mil brede Plaine Mendeleev foran oss. Den skrånet jevnt og nesten umerkelig nedover mot syd. På begge sider var den omgitt av ca. 150—200 m høie fjell, som på vestsiden utgjorde en noenlunde kontinuerlig rekke, mens det på østsiden skar sig ut 2—3

Fig. 3. Vallée Moyenne tatt fra Hornsundtind. På grensen mellem den midtre og venstre tredjedel av billedet sees i bakgrunnen Haitanden. I kanten til venstre sees Pass Akhmatov. Fot. Fjeld 20. juni 1928.

breer mot kysten. I syd så vi Mt. Hedgehog og toppen av Mt. Russe, samt Mt. Kholm. Samme morgen gled vi på glimrende skareføre nedover Hornbreen. I sydvest lyste Hornsundtind som en eggende utfordring til all vår opsamlede tindebestigerergjerrighet. Rundt oss sprakk breen så det drønnet og snebroene smeltet i solsteken.

Det som alle våre tanker og alle våre samtaler dreiet sig om de følgende dager var Hornsundtind. Kunde den bestiges eller var det umulig? I ethvert fall spøkte det stygt før tindens jomfruelighet, for vi var utstyrt med isøks, isklør og klatretau, samt adskillig rutine i den edle klatrekunst.

Det nyttet ikke å komme over breen, selv i tau og uten pakning. Det var den styggeste bre vi så på hele turen. Vi blev nødt til å dra sydover for å søke etter et brukbart pass over fjellkjeden øst for Hornsundtind, og det lykkedes å finne ett, omtrent en halv mils vei syd for Mt. Starostin (sees på kartskissen like østenfor vår rute idet den går sydover fra Hornbreen). Dette fjell står avmerket på Wassiliev's kart som en runn formasjon ute på sletten. I virkeligheten fortsettes det av et høidedrag sydover til den øvre del av Wassiliew Glacier, hvor det har en høide av ca. 200 m. Der hvor terrenget begynte å skråne

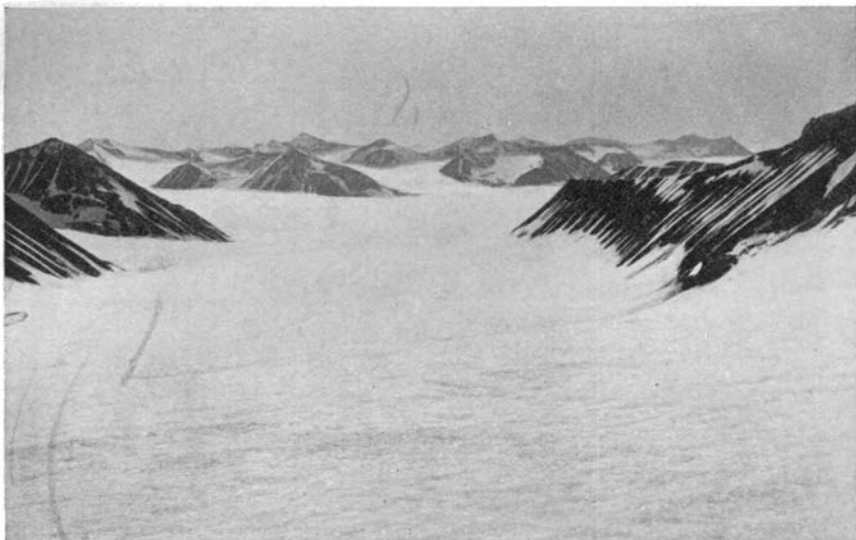

Fig. 4. Den nordlige del av Doktorbreen tatt fra vannskillet nordover. I bakgrunnen sees Strong Glacier. Over det fjell som begrenser denne del av Doktorbreen mot øst sees lengst i bakgrunnen en bre som går i ett med Strongbreen. Dette er antagelig Thomson Glacier. Fot. Fjeld 26. juni 1928.

nedover mot syd fant vi nevnte overgang mot vest. Skaret var ca. 150 m høit, på begge sider begrenset av to kjegleformede, temmelig høie fjell. Vi gikk først over en ca. 100 m høi snerygg og tvers over en ca. 2 km bred bre (se kartskissen). Fra skarets øverste skavl så vi Hornsundtind i W 10° N (fig. 2). Vi måtte låre sleden nedover en 50 m høi, bratt ur, og siden et par hundre meter nedover en steil sneskråning. Derpå gled sleden nesten av sig selv ned til Vallée Moyenne. Over denne brukte vi ca. 2 timer til foten av Hornsundtind.

Den fjellkjede som vi var kommet over er temmelig fortegnet på kartene, idet den nordlige del efter disse skal være spaltet på langs av en stor bre, som løper ut og forener sig med Hornbreen. I virkeligheten var breen slett ikke så lang som avmerket på kartene. Dette forhold hadde vi god anledning å iaktta fra Hornsundtind, hvorfra vi hadde et herlig panorama over egnen. Det var vanskelig å identifisere alle de pass over omtalte fjellkjede som står avmerket med navn på russekartet. Pass Akhmatov fant vi, et par km nord for Haitanden, og benyttet dette på tilbakeveien (fig. 3).

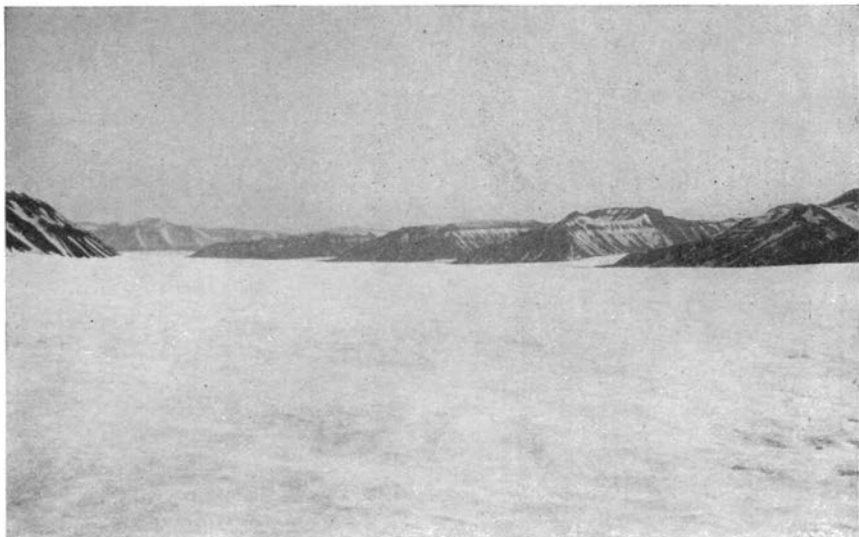

Fig. 5. Tatt vestover fra høidelinjen mellem Strong Glacier og Paulabreen. I bakgrunnen sees Paulabreen å gå ned til sjøen. Den østligste av de tre daler som sees å gå nordover (Vallée Bakanin?), fulgte vi. Fot. Fjeld 27. juni 1928.

19. juni forsøkte vi bestigning av Hornsundtind fra nord, men like ved toppen måtte vi gi op da det blev for bratt. Klatringen på nordsiden var temmelig farlig — steile fonner og urer —. Neste dag forsøkte vi fra sydsiden, men måtte også her gi op etter å ha nådd et sted som lå ca. 50 m fra toppen. Hvis ikke solen hadde fått slik makt over snefonnene at fotfestene og takene var blitt ganske upålitelige, hadde vi sikkert fortsatt. Retretten var temmelig farefull — nedover lange, glatte isrenner hvor vannet rislet i stride strømmer, mellom nedstyrtende snemasser.

21. juni gikk vi sydover Vallée Moyenne, og kom uten vanskelighet over Pass Akhmatov. Teltet blev slått op ved foten av et konglemoratberg på østsiden av fjellkjeden.

Mens vi i den følgende natt rutsjet nedover mot Wassiliew Glacier duret en stor, grå todekket flyvemaskin nordover langs landråken på østsiden av Spitsbergen utenfor Wassiliewbreen. Det var antagelig »Uppland«, den svenske flyvemaskin som deltok i søkningen efter Nobile.

Så drog vi nordover, vestenfor Mt. Russe og Mt. Hedgehog, og videre langs vår gamle rute til depotet på Nathorst Glacier. Denne

Fig. 6. Leirplass øverst på Marmorbreen. Breen som sees i bakgrunnen tilvenstre er Ivory Glacier. Rundt fjellodden til venstre går den elv som danner grensen mellom de 2 breer ned i Sassendalen. Fot. Fjeld 10. juli 1928.

var helt forandret i sitt utseende, idet den var blitt lavere og gjennomskåret av tallrike store og små bekker, som voldte oss meget besvær. Det var akkurat i grevens tid vi nådde depotet, for den følgende dag veltet tåken sig fra havet og opover alle breer og vanskeliggjorde orienteringen. Ved hjelp av peilinger kom vi oss over den nordlige del av Nathorst Glacier til tross for skodden, og et stykke opover den bre som vi kalte Doktorbreen. Denne var i syd begrenset av en kjempemessig, vollformet endemoréne som i en sydover konveks bue strakte sig fra Wijk's berg til Otto Pettersons berg. Den var svakt skrånende, uten sprekker. Opper Doktorbreen gikk vi i skodde mot et skar i nordost. Riktigere vilde det kanskje ha vært om vi hadde dradd mot nord og fulgt den bretunge som er antydnet på skissen i denne retning. Kanskje vilde vi da ha funnet en bedre nedstigning til Paulabreen enn den vi brukte. Den neste natt låret vi sleden med taug under meiene ned på Strong Glacier (fig. 4). Så trakk vi et par km vestover og nådde den høidelinje som danner grensen mellom Strong Gl. og Paulabreen.

Herfra så vi ned til sjøen i vest men ikke i øst, idet Strongbreen ikke er rett i sitt forløp (muligvis deler den sig i to grener,

hvorav den ene er Thomson Glacier) (kartet og fig. 4). På vestsiden av vannskillet så vi fire breer skjære sig nordover mellom fjellene. Den øverste av disse var liten og ubetydelig, men de tre nederste var ganske store (fig. 5). Vi mente at nr. tre, talt fra sjøen, var identisk med russekartets Vallée Bakanin som skulde munne direkte i Kjellstrømdalen.

Men vi blev den følgende dag møtt av en ubehagelig overraskelse, underveis opover denne bre, idet den efterat vi hadde fulgt den en mils vei, plutselig først skrånet nedover mot nord og derpå svinget $60-70^\circ$ mot øst. Til tross for alle våre bestrebelser efter å komme til klarhet over problemet, lykkedes det oss ikke å bestemme vår posisjon på russekartet. Vi hadde ikke annet å gjøre enn å traske østover. På denne måte kom vi ned på Inglefield Glacier. Her slet vi en hel natt i tåke og klabbeføre. 30. juni var det såpass klarvær en stund at vi kunde orientere oss. Mot nord var veien stengt av fjell. Østenfor disse var det ikke mulig å komme, da de gikk rett i havet, men mot vest åpnet det sig en stor, svakt opadskrånende bre. Denne fulgte vi og havnet på Edvard Glacier som førte ned i Kjellstrømdalen. Breen var lett å gå, idet de talrike bekker og dammer på den var frosne. Vi bar i flere vendinger vår pakning over elven i bunnen av dalen, og slog op teltet på nordsiden av den på en gressdekket odde. Det var en usedvanlig sur jobb å traske i slam til op på kjerne og i is-vann til langt op på livet med tunge bærer på ryggen. Den dagen arbeidet vi 18 timer i trekk og fortjente således den toddy som vi bevilget oss i dagens anledning. — Den første dag på bar mark.

Vi brukte to dager til å bære pakningen op Skutdalen til sneen igjen. Den tredje dagen begav vi oss med tomme sekker på ryggen nedover til Sveagruvan hvor vi mente det skulde ligge vakt. Her traff vi to svensker som ikke hadde sett folk på et år, og derfor var svært begeistret over å få besøk. Vi blev opvartet som grever, og den ene av oss fikk mareridt på grunn av det rikelige trakterement (kanskje i forbindelse med brennevin. — Nomina odiosa sunt —). Svenskene smurte støvlene våre mens vi sov, og halvsålet sogar et par. En passant kan nevnes at Quarnström, den ene av karene, har overvintret i 21 år på Spitsbergen, og at han var med på »Conrad Holmboe«s berømmelige Grønlandsferd.

Efter 8 timers rast i Sveagruvan la vi i vei opover dalen igjen, ledsaget av »Svarten« og »Abel« to hunder som tilhørte svenskene.

Fig. 7. Fra Ivory Gate. I bakgrunnen sees Marmorbreens mektige ismasser som vi netop har passert. Fot. Fjeld 13. juni 1928.

Oppe i dalen traff vi på tre rensdyr som gikk ganske rolig og gresset. De to hundenes største underholdning var å jage rensdyr, men denne gangen blev de lurt, idet de ikke klarte å komme over den elv som skilte dem fra rensdyrene. Vi tok under overveielse å skyte et til husholdningen; men da vi hadde fått en del proviant i Sveagruvan, var ikke ekspedisjonen i en slik tilstand at det var forsvarlig å begå lovbrudd. Forslaget blev derfor straks nedvotert. Derimot skjøt vi en gås som vi fortærte, tilberedt som vildt skal tilberedes, på Brochs fødselsdag.

Øst for Storknausen lå vi værfast i tre dager, og saueskindsposene benyttet anledningen til å trekke vann. Fra en fjellknaus skimtet vi av og til toppene av fjellene omkring Agardh Bay. I syd så vi en bre som, efter hvad vi kunde se, dannet en overgang mellem den vestlige del av Edvard Glacier og Paulabreen.

10. juli startet vi fra vår leir, som lå ved overgangen mellem den bre som danner fortsettelsen av Skutdalen nordover og den øvre isdekkede del av Sir Martins dal. Der hvor Sir Martins dal svinger østover og nedover mot Agardh Bay og blir snebar, bøiet vi av mot vest og forlot dalen. Vi trakk noen km over en svær isdekket rygg og opdaget på den annen side av denne en stor opsprukken bre som vi gav navnet Marmorbreen. Øverst på denne slog vi leir

(fig. 6). Breen deler sig her Y-formet i en vestgående og en sydgående arm. Det var den sydgående arm som vi benyttet under vår passasje over breen. Den vestlige arm er inpassabel på grunn av sprekker. Det tok oss 6 timer å komme ned på Ivory Glacier. Det vilde ikke ha lykkedes for oss å få sleden med hvis vi ikke hadde hatt isklør (fig. 7).

Sir Martin Conway, som har beskrevet Ivory Glacier, har på sitt kart tegnet et snebart stykke mellom denne og Marmorbreen. Muligens var det slik, dengang han foretok sin ekspedisjon, men nu støtte de to breer umiddelbart sammen. På det laveste sted mellom dem gikk en elv vestover i en 3—10 m bred, dyp isrenne. Elven dannet en foss nedover mot Sassendalen.

Neste dag tok vi et skar østover og kom ned på Ulve Glacier. Vi burde heller ha fulgt Ivory Glacier rett mot nord. Derved hadde vi undgått en stor krok på ruten og en mengde ubehagelige veltinger og vadninger. 13. juli lå vi i snekave syd for Rabot Glacier og lette etter en nedstigning til denne. Vi fant en, etter meget stræv, like øst for Wallenbergtoppen. De følgende dager snedde eller regnet det i et vekk, og alt vårt tøy blev drivende vått — sure dager —. Op-holdet i teltet blev en blandet fornøielse, og vi likte oss best under marsj. Det gikk videre over Königsberg Glacier og ned på Hayes Glacier. Her blåste det hårdt så vi hadde vår fulle hyre med å få teltet til å stå på isen. Bardunene var festet ved hjelp av isøks, skrujern, bolter o. l.

Nordenfor Baird berg og Hall berg blev vi plaget av tørr foksne som klabbet forferdelig både under skiene og meiene. Vi måtte rykke oss frem meter for meter.

17. juli, idet vi befant oss nordenfor Grad Berg, sluttet det å sne. Solen fikk makt over tåken. Vi glemte rent våre våte poser og all vår elendighet forøvrig, og la iveri med langrennsfart opover Plaine Lomonossov. Vi tenkte som så, at nu skal vi få tørket tøiet vårt, nu blir det føre bortover viddene, om en uke er vi i Kings Bay. Vi hadde da 15 dagers proviant igjen, og om det blev langvarig styggevær, kunde vi ligge stille i posene og leve på halv rasjon. Vi kom over 3 mil den dagen efter 14 timers marsj.

Men oppe på Plaine Lomonossov begynte uværet igjen. Det snedde ustanselig og tåken hindret ethvert utsyn. Posene kunde vi ikke få tørket. Vi fortsatte nordover efter kompass inntil terrenget begynte å skråne nedover mot Widje Bay. Men her blev to av oss

overfalt av en fryktelig øiensvie ledsaget av tåreflod. Det var komplett umulig å få øinene op. Vi var med andre ord blitt sneblinde. Vi bestemte oss for å opgi Kings Bay og søke ned mot Post Glacier. Broch, som var den eneste seende, ledet. De to andre gikk med bind for øinene på hver side. Det var skrekkelige dager. Først var så tungt at det kun var med anspennelse av alle våre krefter at vi fikk sleden fremover. På denne måten kom vi ned Tuna nevées og over til sydsiden av Post Glacier. Det er nesten utrolig at det gikk bra over alle de farlige sprekke i blinde.

Søndag morgen 22. juli slo vi teltet op på stranden i Tempelfjorden. Vi fulgte sydsiden av fjorden utover og »fant«, der hvor stranden bøier innover mot Sassendalen, en båt (ja, la oss kalle det en båt, skjønt andre betegnelser vilde vært mer treffende) som utmerket sig ved sin rankhet og sin lekkhet.

De 5 milene til Longyearbyen tilbakela vi dels ved roning, dels ved hjelp av et seil som vi lavet av sledepresenningen.

Det kart som vi har tegnet er bygget op på kystkonturer og enkelte oppgivelser fra et av Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser utarbeidet kart i målestokken 1:500 000. Dette kart er ennå ikke utgitt, men vi har fått tillatelse til å bruke det for vårt formål. De nye topografiske detaljer som vårt kart bringer er skissemessig inntegnet efter hukommelsen og fotografier.

Vi var nemlig så uheldig å miste vår kartmappe med alle våre skisser og notater under turens siste etappe, fra Post Glacier over Isfjorden til Longyearbyen. Derfor må vår kartskisse selvfølgelig kun tillegges en begrenset verdi. Men det har allikevel lykkedes oss å påvise store og betydningsfulle uvederheftigheter ved Wassiliw's kart og få festet en del av de mest markante terrengforhold til papiret. Russekartet forekommer oss å være brukbart i Sørkappeggen, men fra Van Keulen Bay og nordover til Grad Berg vilde det være bedre om det var utegnet.

For ikke å øke det kaos som hersker med hensyn til stedsnavnene på Spitsbergen og derved skaffe mere arbeide for dem som holder på å rydde op i det, har vi på vår kartskisse brukt navnene på de eldre karter nøiaktig i den form som de finnes der. Dette er grunnen til at terminologien er uensartet, snart er det et navn med fransk form (fra det russiske kart), snart med tysk form (Filchner's kart), snart svensk eller norsk.